PL

EUROPEJSKI BANK CENTRALNY

EUROSYSTEM

OPINIA EUROPEJSKIEGO BANKU CENTRALNEGO

z dnia 17 października 2008 r.

wydana na wniosek Ministra Finansów Rzeczypospolitej Polskiej

w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o Narodowym Banku Polskim

oraz o zmianie niektórych innych ustaw

(CON/2008/53)

Wprowadzenie i podstawa prawna

W dniu 9 września 2008 r. Europejski Bank Centralny (EBC) otrzymał wniosek Ministra Finansów Rzeczypospolitej Polskiej o wydanie opinii w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o Narodowym Banku Polskim oraz o zmianie niektórych innych ustaw (zwanej dalej „projektowaną ustawą").

Kompetencja EBC do wydania opinii wynika z art. 105 ust. 4 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską oraz trzeciego i szóstego tiret art. 2 ust. 1 decyzji Rady 98/415/WE z dnia 29 czerwca 1998 r. w sprawie konsultacji Europejskiego Banku Centralnego udzielanych władzom krajowym w sprawie projektów przepisów prawnych[1], z uwagi na to, że projektowana ustawa dotyczy Narodowego Banku Polskiego (NBP) oraz zbierania, opracowania i upowszechniania danych statystycznych. Rada Prezesów wydała niniejszą opinię zgodnie ze zdaniem pierwszym art. 17 ust. 5 Regulaminu Europejskiego Banku Centralnego.

1. Cel projektowanej ustawy

1.1 Projektowana ustawa wprowadza zmiany do ustawy o Narodowym Banku Polskim[2] (dalej „ustawa o NBP") oraz do niektórych innych ustaw w celu poszerzenia zakresu przepisów prawnych regulujących zbieranie informacji statystycznych przez NBP, co w świetle projektowanych przepisów obejmować ma również sprawozdawczość statystyczną instytucji finansowych spoza sektora bankowego prowadzących działalność w Polsce, w szczególności funduszy inwestycyjnych[3]. W tym zakresie projektowana ustawa ma na celu dostosowanie wymogów sprawozdawczości statystycznej w Polsce do rozporządzenia EBC/2007/8 Europejskiego Banku

1 Dz.U. L 189 z 3.7.1998, s. 42.

2 Ustawa o Narodowym Banku Polskim z dnia 29 sierpnia 1997 r. (tekst jednolity: Dz.U. z dnia 1 kwietnia 2005 Nr 1, poz. 2).

3 Informacje zbierane przez NBP na mocy projektowanych przepisów będą wykorzystane w celu ustalania polityki pieniężnej i okresowych ocen sytuacji pieniężnej państwa, oraz do sporządzenia bilansu płatniczego oraz międzynarodowej pozycji inwestycyjnej (zob. art. 23 ust. 2 i art. 23 ust. 2c ustawy o NBP w brzmieniu nadanym przez art. 1 ust. 1 lit. a) i b) projektowanej ustawy. Zob. pkt 1 uzasadnienia projektowanej ustawy.

Centralnego z dnia 27 lipca 2007 r. dotyczącego danych statystycznych w zakresie aktywów i zobowiązań funduszy inwestycyjnych (dalej „rozporządzenie 958/2007")[4].

1.2 Ponadto, projektowana ustawa wprowadza przepisy dotyczące transmisji zebranych informacji statystycznych, pozwalając NBP na udostępnianie takich informacji określonym podmiotom krajowym i międzynarodowym, w tym EBC[5]. Wreszcie, projektowana ustawa pozwala na, oparte o zasadę wzajemności, przekazywanie danych indywidualnych i danych statystycznych pomiędzy NBP i Głównym Urzędem Statystycznym, w zakresie niezbędnym dla wykonania ich ustawowo określonych zadań[6].

2. Uwagi ogólne

2.1 Art. 5.2 Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego przewiduje, że „krajowe banki centralne wykonują, w miarę możliwości, zdania określone w art. 5. 1", będące zadaniami Europejskiego Systemu Banków Centralnych (ESBC) określonymi w Traktacie i w Statucie ESBC. Mimo iż rozporządzenia uchwalone na mocy art. 34. 1 Statutu nie przyznają żadnych praw ani nie nakładają obowiązków na państwa członkowskie, które nie wprowadziły euro (dalej „nieuczestniczące państwa członkowskie"), art. 5 Statutu ESBC stosuje się do wszystkich państw członkowskich, bez względu na to, czy przyjęły one euro[7]. Ponadto, art. 47.2. Statutu ESBC przewiduje, że Rada Ogólna EBC jest obowiązana wspierać zbieranie informacji statystycznych określonych w art. 5 Statutu ESBC. Co więcej, art. 10 Traktatu wymaga od państw członkowskich „podjęcia wszystkich właściwych środków […] w celu zapewnienia wykonania obowiązków wynikających z niniejszego Traktatu", a w sposób bardziej szczegółowy, art. 4 rozporządzenia Rady (WE) Nr 2533/98 z dnia 23 listopada 1998 r. dotyczącego zbierania informacji statystycznych przez Europejski Bank Centralny[8] zobowiązuje państwa członkowskie do „wprowadzenia odpowiedniej organizacji w dziedzinie statystyki […] oraz do pełnej współpracy z ESBC w celu zapewnienia realizacji obowiązków wynikających z art. 5 Statutu". Przepisy te przewidują, że nieuczestniczące państwa członkowskie obowiązane są opracować i podjąć na poziomie krajowym wszystkie środki, jakie uznają za właściwe dla zbierania informacji statystycznych niezbędnych do spełnienia wymogów EBC w zakresie sprawozdawczości statystycznej oraz terminowego prowadzenia przygotowań w dziedzinie statystyki w celu uzyskania statusu uczestniczących państw członkowskich[9].

---

4 Dz.U. L 211 z 11.8.2007, s. 8. Zob. pkt 1 uzasadnienia projektowanej ustawy.

5 Zob. art. 23 ust. 7 ustawy o NBP w wersji zmienionej przez art. 1 lit. e) projektowanej ustawy.

6 Zob. art. 23 ust. 8 i 9 ustawy o NBP w wersji zmienionej przez art. 1 lit. e) projektowanej ustawy.

7 Motyw 5, zd. 1 rozporządzenia EBC/2007/8.

8 Dz.U. L 318, 27.11.1998, s. 8. Motyw 17 rozporządzenia (WE) Nr 2533/98 stanowi, iż chociaż uznaje się, że informacje statystyczne potrzebne do spełnienia wymogów EBC dotyczących sprawozdawczości statystycznej nie są takie same w przypadku uczestniczących i nieuczestniczących państw członkowskich, art. 5 Statutu stosuje się zarówno do uczestniczących jak i nieuczestniczących państw członkowskich.

9 Zob. opinię EBC CON/2007/24 z dnia 8 sierpnia 2007 r. wydaną na wniosek Banca Națională a României w sprawie projektu przepisów dotyczących obowiązków statystycznych w zakresie wynikających z bilansu aktywów i zobowiązań instytucji finansowych spoza sektora bankowego.

2.3 W tym kontekście, określenie, jakie szczegółowe wymogi sprawozdawcze oraz metody zbierania danych są najbardziej efektywne i najsprawniejsze na poziomie krajowym, a także stanowią najmniejsze obciążenie dla właściwej populacji sprawozdającej, jest przede wszystkim zadaniem władz krajowych nieuczestniczących państw członkowskich. EBC odnotowuje, że wymogi sprawozdawcze stosowane przez krajowe banki centralne w zakresie zbierania informacji statystycznych stanowią niezbędny element krajowych systemów zbierania informacji statystycznych. EBC nie wyraża szczegółowych uwag w odniesieniu do krajowych przepisów dotyczących obowiązków sprawozdawczych, w ramach których wystąpić mogą istotne różnice między poszczególnymi państwami członkowskimi, zależnie od czynników krajowych oraz zewnętrznych. W związku z powyższym, uwagi EBC posiadają charakter ogólny i powinny służyć jako wskazówki pozwalające NBP na dostosowanie własnych wymogów sprawozdawczych do wymogów Eurosystemu w ramach przygotowań do przyjęcia euro przez Polskę[10].

3. Zbieranie informacji statystycznych

EBC przyjmuje z zadowoleniem obydwa cele projektowanej ustawy, a mianowicie ustalenie obowiązków prawnych instytucji finansowych spoza sektora bankowego w zakresie przekazywania informacji statystycznych bezpośrednio do NBP, oraz dostosowanie przepisów o zbieraniu informacji przez NBP do wymogów EBC, w szczególności rozporządzenia EBC/2007/8. Uzyskanie zgodności ze standardami EBC w zakresie statystyki umożliwi podmiotom sprawozdającym zaznajomienie się z wymogami sprawozdawczości statystycznej, które znajdą zastosowanie po wprowadzeniu euro w Polsce. Powyższe uwagi nie wykluczają przyszłej oceny przez EBC systemu sprawozdawczości dla potrzeb statystyki aktywów i zobowiązań niebankowych instytucji finansowych w Polsce.

4. Przepisy dotyczące wymiany informacji

4.1 EBC przyjmuje z zadowoleniem projektowane zmiany do ustawy o NBP, które pozwolą na wymianę, na zasadzie wzajemności, danych indywidualnych i danych statystycznych pomiędzy NBP i Głównym Urzędem Statystycznym[11]. Z uwagi na to, że ta szeroka wymiana informacji może pozwolić na uniknięcie wielokrotnego zbierania tych samych informacji statystycznych, można oczekiwać, że projektowane zmiany zmniejszą obciążenie sprawozdawcze wobec populacji sprawozdającej w Polsce. Równocześnie, mogą one przyczynić się do poprawy jakości danych statystycznych.

4.2 Ponadto, projektowana ustawa umożliwi NBP ujawnienie danych uzyskanych od indywidualnych instytucji finansowych między innymi: i) EBC, w wykonaniu obowiązków związanych z uczestnictwem NBP w ESCB, ii) podmiotom zagranicznym, w wykonaniu zobowiązań

10 Zob. opinię EBC CON/2005/5 z dnia 28 lutego 2005 r. wydaną na wniosek Central Bank of Malta w sprawie projektu dyrektywy Nr 5 dotyczącej wymogów sprawozdawczości statystycznej.

11 Zob. art. 23 ust. 8 i 9 ustawy o NBP w wersji zmienionej przez art. 1 lit. e) projektowanej ustawy.

międzynarodowych Rzeczpospolitej Polskiej, iii) Ministrowi Finansów, w celach związanych z zarządzaniem długiem publicznym oraz iv) innym podmiotom, na podstawie odrębnych przepisów[12]. EBC odnotowuje, że ta część zmian wprowadzonych projektowaną ustawą wykazuje istotne podobieństwo do zmian przedstawionych w poprzednim projekcie ustawy przewidującym zmiany do ustawy o NBP, który stanowił przedmiot uwag w opinii EBC CON/2008/39[13]. W tym zakresie EBC pragnie powtórzyć swoje poprzednie zalecenie, że przepisy prawa wspólnotowego znajdują zastosowanie nie tylko w odniesieniu do przekazywania przez NBP informacji EBC, lecz również do innych przypadków wymiany informacji nadzorczych i statystycznych. Projektowana ustawa powinna precyzyjnie określić inne przypadki, udostępniania informacji przez NBP. Dodatkowo, projektowana ustawa powinna wskazywać na konieczność zachowania zgodności z przepisami prawa wspólnotowego w tym zakresie. Ponadto, EBC rozumie, że dokona się uzgodnienia, w późniejszych stadiach procesu legislacyjnego, przepisów projektowanej ustawy nowelizujących art. 23 ustawy o NBP ze zmianami przewidzianymi przez projekt ustawy, który stanowił przedmiot uwag zawartych w opinii EBC CON/2008/39, zważywszy, że obydwa projekty ustawy przewidują zmiany w art. 23 ustawy o NBP.

Niniejsza opinia zostanie opublikowana na stronie internetowej EBC.

Sporządzono we Frankfurcie nad Menem, w dniu 17 października 2008 r.

[podpis]

Prezes EBC

Jean-Claude TRICHET

12 Zob. art. 23 ust. 7 ustawy o NBP w wersji zmienionej przez art. 1 lit. d) oraz art. 3 projektowanej ustawy.

13 Zob. ust. 3.4 opinii EBC CON/2008/39 z dnia 1 września 2008 r. wydanej na wniosek Ministra Finansów Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie projektu ustawy o Komitecie Stabilności Finansowej.